



Vandmiljø Randers

lime@vmr.dk

Randers Kommune
Natur og Miljø
Odinsgade 7
8900 Randers C

Telefon +45 8915 1515
Direkte

lars.sandberg@randers.dk
www.randers.dk

Dato: 29-04-2024 /Journalnummer: 01.05.08-G00-1-24

Dispensation til etape 1 i forbindelse med etablering af overfladevandsbassin ved Fjordvang, midlertidige ændringer.

De får hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til følgende:

Nedgravning af rør og hhv. samle- og fordelerbygværk i §3 beskyttet eng på matr.nr. 1 og 8læ Vorup By, Vorup. Gennemgravning af banedæmning mellem § 3-beskyttede enge på matr.nr. 1 og 8læ Vorup By, Vorup.

Midlertidige arbejdsarealer, heraf 1.890 m² i beskyttet eng på matr.nr. 1 og 8læ Vorup By, Vorup.

Midlertidig placering af 5 boringer i § 3 beskyttede enge, tre på matr.nr. 1 Vorup By, Vorup og to på matr.nr. 8læ Vorup By, Vorup.

Midlertidig grundvandssænkning (op til 3 m) med en midlertidig påvirkning af 117.610 m² §3 beskyttet eng og af ca. 8.500 m² §3 beskyttet mose i forbindelse med underføring af rørledning under jernbanedæmningen. Størsteparten (mere end 90%) af grundvandssænkningen er efter infiltration på 0-30 cm. Overrisling af §3-beskyttet eng og mose som afværgeforanstaltning.

Dispensationen er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2.

Dispensationen må tidligst udnyttes når klagefristen på 4 uger er forløbet og hvis der ikke er indkommet klager. Kommunen vil når klagefristen er udløbet orientere om hvorvidt der er kommet klager.

Betingelser

Det er en betingelse for denne dispensation, at projektet udføres som beskrevet i ansøgningen. Endvidere skal følgende iagttages:

Arealbehovet for anlægsarbejdet indenfor § 3-beskyttede områder minimeres så meget som muligt.

Ved udgravningen opgraves og deponeres toptørven. Tørven opbevares fugtigt. Dette udføres for den nordligste del af tracéet (ca. 20 m) men vurderes ikke at

være relevant for den sydligste del som er uden engvegetation p.g.a. opfyldning. Når anlægsarbejdet er afsluttet, reetableres arbejdsområdet på bedst mulig måde og tørvene genplantes. Efterfølgende forvaltes området som på nuværende tidspunkt.

Terrænet i eng 1 reetableres ca. 10 cm lavere end i dag, hvor rør og fordelerbygværk nedgraves, så det i fremtiden bliver en smule fugtigere, hvilket fremmer udviklingen af et samfund domineret af vådbundsarter.

Der anvendes køreplader på arbejdsarealer for at påvirke vegetationen mindst muligt.

I forbindelse med den midlertidige grundvandssænkning vil en del af det op-pumpede vand, efter iltning, tilføres engene enten via sivelanger, eller en vandingsmaskine, så grundvandssænkningen reduceres på eng 2, 3, 4 og 5 samt mose 1 og 2.

Tilovers bleven jord skal fragtes væk fra det beskyttede område.

For at undgå forsætligdrab på padde skal der inden opstart af anlægsfasen opsættes paddehegn omkring projektområdet.

Ansøgers oplysninger

Dispensationen er givet på grundlag af oplysningerne i ansøgning af 15. april 2024 og med opdaterede oplysninger af 18. april 2024.

De oplyser i ansøgningen, at ifølge tillæg til spildevandsplanen for Randers Kommune 31/2015 og 50/2020 skal der foretages en separatkloakering af bydelen Vorup i Randers. For at rense tag- og overfladevand inden udledning til Gudenåen skal Vandmiljø Randers derfor etablere et bassin til forsinkelse og rensning af tag- og overfladevand fra boligkvarterer m.m. i Vorup via et bassin øst for kolonihaveområdet Fjordvang på matr.nr. 17t og 17g, Vorup By, Vorup.

Formålet med bassinet er, at minimere den samlede recipientbelastning og at foretage forberedelse til en klimasikring.

Nærværende ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 omhandler 1. etape i projektet om etableringen af bassinet. I projektets etape 2 ansøges der om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til etablering af selve regnvandsbassinet. Projektet, og dermed de nødvendige ansøgninger efter naturbeskyttelseslovens § 3, er delt op i to, da underføringen af afvandsledningen fra Vorup by under jernbanen skal udføres i forbindelse med Banedanmarks sporspærring i perioden 26. juli – 6. august 2024 og da 2. etape forudsætter yderligere feltundersøgelser, som skal udføres i april til september 2024.

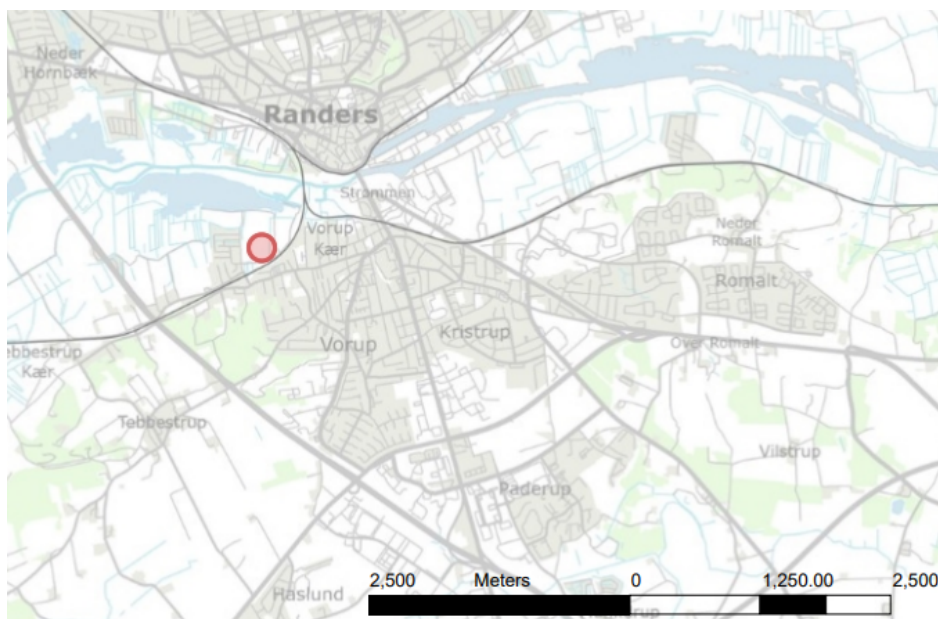
Opsplitningen af projektet, og dermed § 3 ansøgningerne, er alene tidsligt begrundet, da feltundersøgelser i etape 2 først kan udføres i planternes vækstsæson.

Nærværende ansøgning omfatter dermed en mindre del af det samlede projekt der den 23. februar 2023 blev meddelt dispensation til, jf. naturbeskyttelseslovens 65, stk. 3, af Randers Kommune. Efter klage fra Dansk Botanisk forening ophævede og hjemviste Miljø- og Fødevarerklagenævnet Randers Kommunes afgørelse den 20. februar 2024 med henvisning til, at Randers Kommune ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af, hvorvidt der kan ske beskadigelse eller ødelæggelse af bilag IV-arters yngle- og raste-områder i henhold til habitatbekendtgørelsen, denne undersøgelse er nu lavet. Nævnet bemærkede ligeledes, at der skulle udføres undersøgelser på arealer, hvor der skal etableres erstatningsnatur, i forbindelse med etablering af selve regnvandsbassinet, med henblik på at sandsynliggøre, at arealerne vil vokse ind i beskyttelsen efter naturbeskyttelseslovens § 3. Med henblik på at kunne foretage disse vurderinger udføres der feltundersøgelser i april til september 2024, hvorefter der fremsendes ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 for etape 2, som anført ovenfor.

Nedenunder er der i tabel en opsummering af det ansøgte indenfor §3 beskyttet natur for etape 1.* Målt til den vest-øst gående grøft mod nord.

Naturområde	Ansøges om	Direkte påvirkning areal/m ²	Grundvandssænkning uden infiltration	Grundvandssænkning med afværge via infiltration areal/
Eng 1	Nedgravning af rør, fordelebygværk, midlertidigt arbejdsareal, midlertidig grundvandssænkning og 2 boringer	Arbejdsareal 1.021 Placering af boringer og fordelebygværk	1,65-3,2 m på 2.800 m ²	0,95 -2,0 meter på ca. 900 m ² 2,0-3,0 m på ca. 1.900 m ²
Eng 2	Nedgravning af rør, samlebygværk, midlertidigt arbejdsareal, midlertidig grundvandssænkning, 3 boringer og infiltration	Arbejdsareal 880 Placering af boringer og samlebygværk	0,9 -2,8 m på 9850 m ²	Infiltrationsområde i den nordlige del giver anledning til øget vandstand på op til 80 cm på ca. 1.950 m ² 0-0,5 m på 2.200 m ² 0,5-1,0 m på 2.750 m ² 1,0-2,0 m på 2.650 m ² 2,0-2,4 m på 300 m ²

Eng 3	Midlertidig grundvandssænkning og infiltration	Ingen	Op til 1 m på 53.100 m ²	0-0,1 m på ca. 13.250 m ² 0,1-0,2 m på ca. 32.200 m ² 0,2-0,3 m på ca. 7.000 m ² 0,3-0,4 m på ca. 650 m ²
Eng 4	Midlertidig grundvandssænkning og infiltration	Ingen	Op til 0,8 m på 11.760* m ²	0-0,1 m på 4.480 m ² 0,1 -0,2 m på 6.720 m ² 0,2-0,3 m på 560 m ²
Eng 5	Midlertidig grundvandssænkning og infiltration	Ingen	Op til 2,3 m 44.100 m ²	Infiltrationsområde i den sydlige del giver anledning til øget vandstand på op til 40 cm på 2.050 m ² 0-0-1 m på 8.000 m ² 0,1-0,2 m på 20.350 m ² 0,2-0,3 m på 13.450 m ² ≥0,3 m på ca. 250 m ²
Mose 1	Midlertidig grundvandssænkning og infiltration	Ingen	op til 0,8 m 12.260 m ²	Infiltrationsområde i den østlige del giver anledning til øget vandstand på op til 40 cm på 170 m ² . Ingen påvirkning af øvrige del
Mose 2	Midlertidig grundvandssænkning og infiltration	Ingen	op til 0,8 m 8.500 m ²	0-0,1 m på 1.100 m ² 0,2-0,3 m på ca. 1.650 m ² 0,1-0,2 m på ca. 5.750 m ²



Figur 0-1 Beliggenheden af det ansøgte (rød cirkel). Kilde: Danmarks Arealinformation.

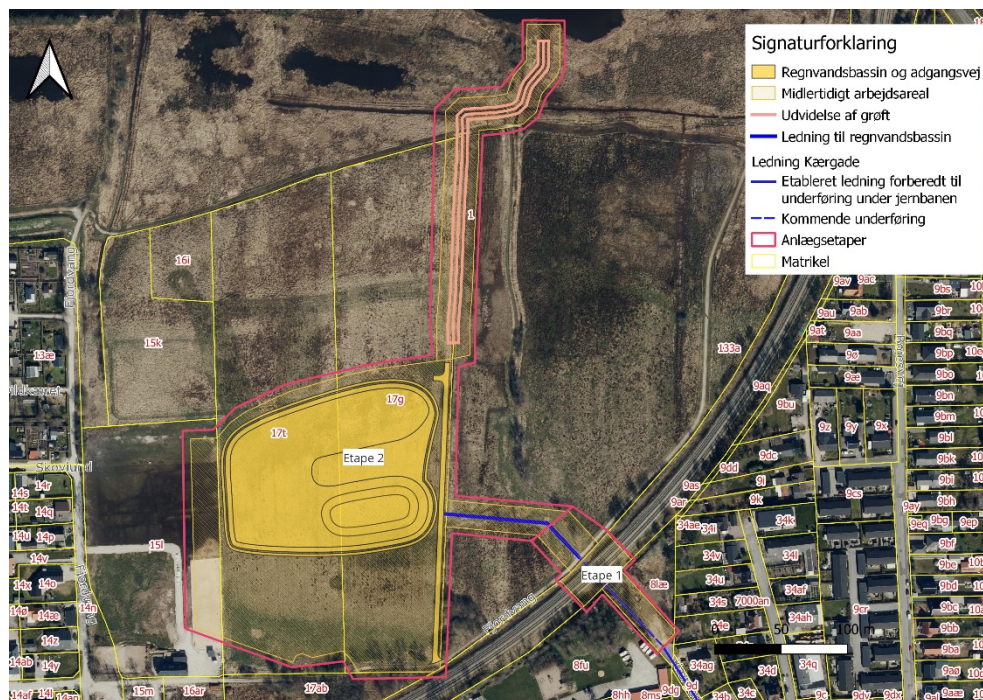
Projektbeskrivelse.

Ved Fjordvang, på matr.nr. 17t og 17g Vorup By, Vorup, jf. **Error! Reference source not found.**, ønsker Vandmiljø Randers at etablere et vådt regnvandsbassin for rensning af tag- og overfladevand i forlængelse af separatkloakeringen i Vorup; et opland på i alt 165 ha og befæstet areal på 75,4 ha, se også Figur 2-2.

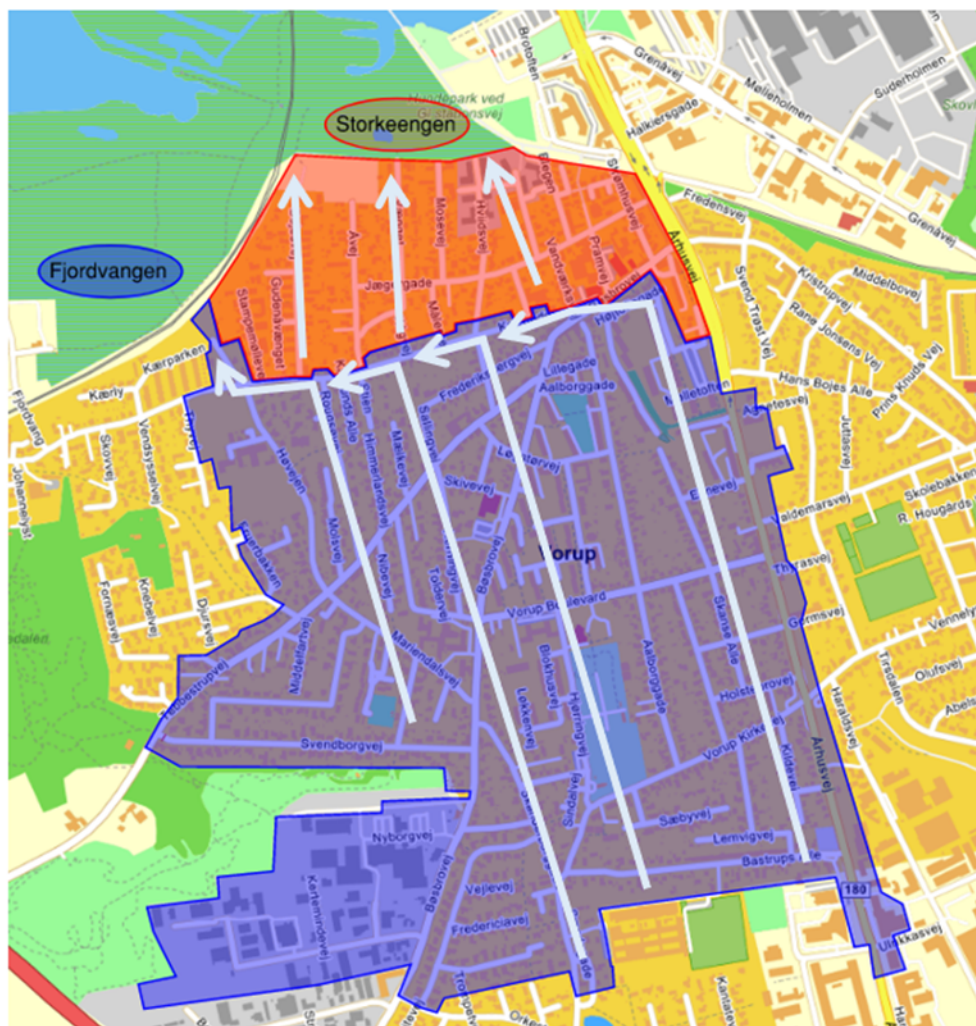
Etablering af regnvandsbassinet og ledningsanlægget frem til regnvandsbassinet udføres i to etaper:

Etape 1: Udføres i perioden 25. juni til ultimo september 2024 i forbindelse med Banedanmarks sporspærring i perioden 26. juli – slut september 2024.

Etape 2: Udføres forventeligt i perioden 2025-2026. Der fremsendes en særskilt § 3 ansøgning for denne del, når supplerende undersøgelser m.m. foreligger.



Figur 2-1 Etape 1; underføring af Ø2000 ledning under jernbanen. Etape 2; etablering af ledningsanlæg frem til regnvandsbassinet, etablering af regnvandsbassin og udvidelse af grøft.



Figur 0-2 Opland til det ansøgte regnvandsbassin ved Fjordvang (område vist med blå farve) og opland til et eksisterende regnvandsbassin ved Storkeengen (område vist med rød farve).

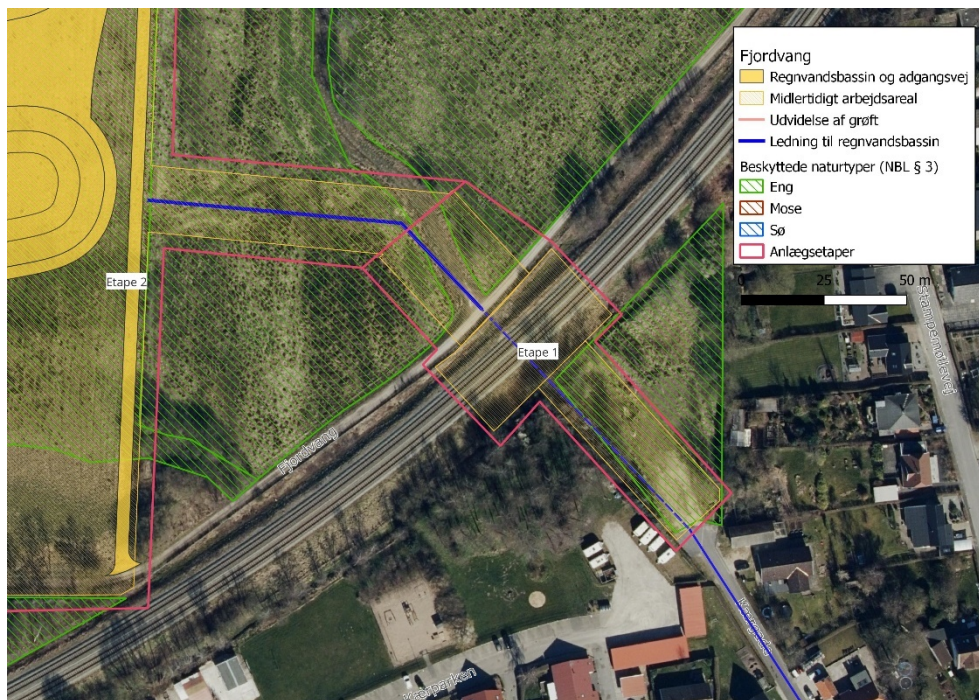
Etape 1, 25. juni 2024 – ultimo september 2024

I etape 1 skal der fra den allerede etablerede ledning fra Kærgade etableres et fordelbygværk, som fører to Ø1400 og én Ø800 betonledninger under jernbanen. Nord for jernbanen etableres et samlebygværk for ledningerne, som er ført under jernbanen, som derfra via en Ø2000 ledning fortsætter til det planlagte regnvandsbassin. Rør, fordel- og samlebygværk nedgraves delvist i § 3 beskyttede enge (Figur 2-3), hvor der også etableres arbejdsareal på 1.890 m² (inkl. markvejen på matr.nr 1 Vorup By, Vorup).

Den ansøgte placering til underføring af ledningerne under jernbanen er betinget af den etapevise separatkloakering, der startede i 2015 (se også Figur 0-2), hvor ledningsnettet i oplandet er dimensioneret under forudsætning af, at indløbsledningen til bassinet kan krydse jernbanen ved den nordlige forgrening af

Kærgade, og det forhold, at der allerede er etableret en ledning med en diameter på 1,8 meter ved Kærgade, som forberedelse til underføring under jernbanen. Placeringen er endvidere betinget af de anlægstekniske forhold, hvor der skal være plads til at etablere et arbejdsareal til gennemgravning af jernbanedæmningen og etablering af boringer til grundvandssænkningen i forbindelse med underføring af ledningen.

Den eksisterende afledning af overfladevand fra Vorup ender i dag også i punktet ved Kærgade, hvor den ledes videre på sydsiden af jernbanen.

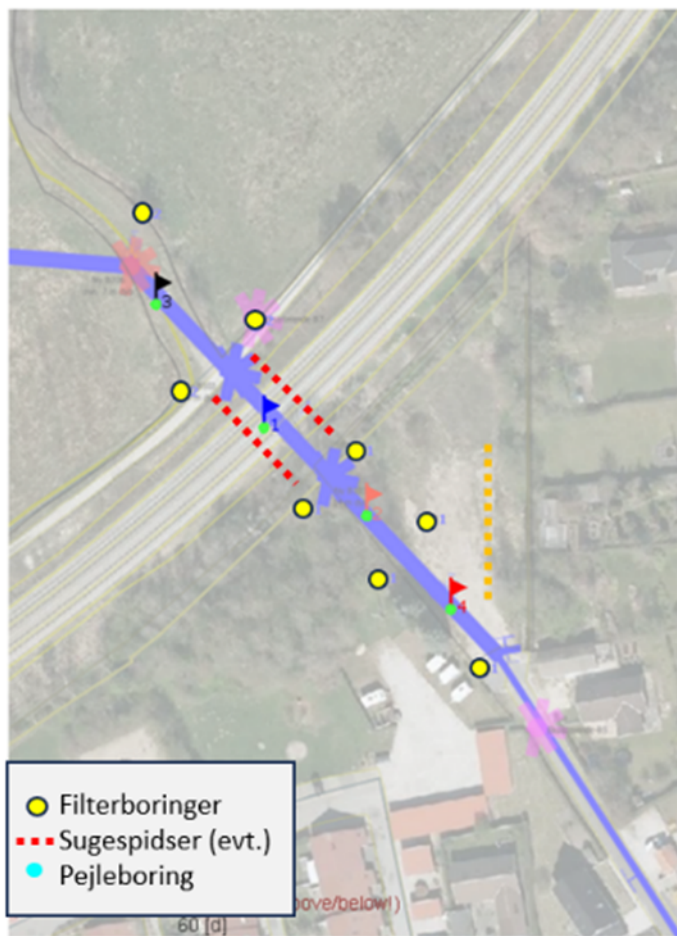


Figur 0-3 Etape 1; nedgravning af rør og arbejdsareal planlægges indenfor § 3 beskyttede enge.

Pga. ledningernes dimension (to rør på Ø1400 mm og ét rør på Ø800) udføres underføringen mest hensigtsmæssigt ved gennemgravning af banedæmningen. Da denne gennemgravning udføres i forbindelse med Banedanmarks spærring af sporet i perioden 26. juli 2024 til 6. august 2024 i forbindelse med elektrificering af jernbanen, er projektet ligeledes planlagt efter dette. Banedanmark har den 20. marts 2024 fremsendt en tilkendegivelse til gennemgravning af banedæmningen.

I forbindelse med gennemgravning af banedæmningen og etablering af ledningerne under banen vil der være behov for at sænke grundvandet således, at anlægsarbejdet kan udføres tørt.

Grundvandssænkningen foretages ved at etablere fem filtersatte boringer syd for jernbanen og tre filtersatte boringer nord for jernbanen (Figur 2-4). De tre filtersatte boringer nord for jernbanen etableres på matr.nr. 1 Vorup By, Vorup. Grundvandssænkningen forventes udført i perioden 25. juni til slut september 2024.



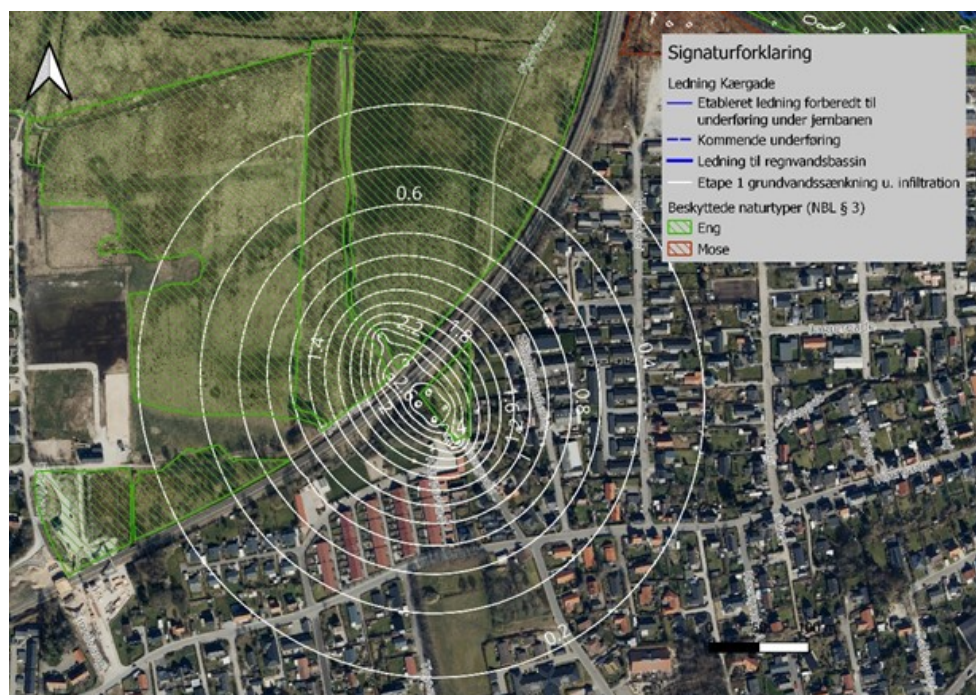
Figur 0-4 Placering af filtersatte boringer og sugespidsanlæg i forbindelse med sænkning af grundvandet.

Den samlede sænkning af grundvandsspejlet som følge af de otte filtersatte boringer ses på Figur 2-5.

For at reducere sænkningen af grundvandsspejlet på engene og i mosen på hhv. matr.nr. 1, 8læ og 17ab Vorup by, Vorup, foreslår Vandmiljø Randers, at vand fra grundvandssænkningen tilføres engen/mosen enten via sivelanger, som lægges ud på engen/mosen eller via en vandingsmaskine. Den resterende del af det oppumpede grundvand ledes til en af områdets recipienter.

Vandkvaliteten af grundvandet er belyst ved en vandprøve fra boring B102, hvor der er analyseret for pH, jern og mangan. Der er et indhold af jern på ca. 0,65 mg/l, hvilket forventes reduceret til under 0,5 mg/l ved iltning i sedimentationscontainer inden udledning. Herved forventes der ikke at opstå okkerudfældninger på engene og mosen.

Sænkingsudbredelsen ved tilledning af oppumpet grundvand til engen og mosen ses på Figur 2-6.



endtl anlægsarbejde lægges først mulden tilbage og derefter engtørvne. Eventuel
overskydende jord vil blive kørt bort fra matriklen til en godkendt jordmodtager.

Etape 2, 2025-2026

Der fremsendes en særskilt ansøgning for denne del, når supplerende undersøgelser
m.m. foreligger.

For beskrivelse af den resterende del af projektet henvises til den tidligere
fremsendte ansøgning af 11. juli 2022 og kommunens hjemviste dispensation af 23.
februar 2023.

Det forudsættes, at det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og
evt. efterfølgende brevveksling.

Baggrund for afgørelsen

Helt overordnet set er det Randers kommunes holdning, at rensningen af
overfladevandet fra byerne er en samfundsmæssig vigtig og højt prioriteret
opgave. Samtidigt er det kommunens opfattelse, at beskyttelsen af vores
begrænsede § 3 natur ligeledes er en samfundsmæssig vigtig og højt prioriteret
opgave. Separatkloakering af bydelen Vorup har længe været højt prioriteret i
kommunen for bl.a. at slippe af med situationer hvor der opleves urensset spildevand
på terræn og i vandløb. Overløbsbygværket fra bydelen er blandt kommunens
største.

Randers kommune og Vandmiljø Randers har eftersøgt adskillige alternativer til at
placere et overfladevandsbassin i den beskyttede natur ved Fjordvang, men det er
ikke lykket, at kunne finde et egnet område udenfor beskyttet natur. For en mere
udbyggende beskrivelse af dette arbejde henvises der til vedlagte notat " Fjordvanden
- svar på klage vedr. § 3-dispensations". Det er kommunens vurdering, at rensningen
af overfladevandet fra Vorup bydelen til fordel for det akvatiske miljø og
biodiversiteten i Gudenåen og Randers fjord samt i Hvering bugt er en
samfundsmæssig vigtig og højt prioriteret opgave, dette ses i særlig grad gennem de
mål som de omtalte vandområder har fået tildelt igennem vandplanerne 1-3. Det er
desuden kommunens vurdering, at projektet vil have en positiv påvirkning på de dele
af udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området nr. 14 som er følsomme overfor
næringsstofbelastning og belastning med organisk stof og miljøfremmede stoffer.

Et overfladevandsbassin skal placeres i en lavere kote end det opland i Vorup bydelen
som det skal rense for, der skal således være et fald fra opland til recipient.
Der findes ikke andre placeringsmuligheder i området, som består af bebyggelse,
jernbaneareal og beskyttede engarealer.

Der er undersøgt en lang række alternative placeringer, og den nuværende løsning er
allerede et alternativ til den første placering i Storkeengen, som blev hjemvist af
Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Den nuværende løsning er placeret ud fra det muliges kunst uden at have
voldsomme naturmæssige og samfundsmæssige konsekvenser. Flyttes bassinet

længere mod syd eller vest, vurderes det, at det vil give store sætninger for henholdsvis jernbanen og bygninger i boligområdet ved Fjordvang. Det vurderes bl.a. ikke at være muligt at bevare boligerne hvis bassinet flyttes mod vest pga. sætninger af bygningerne (>10 cm). Hvis bassinet flyttes længere mod nord eller øst, vil det påvirke flere og større naturarealer. Den foreslåede placering vurderes således, at medføre mindst mulig negativ påvirkning på naturarealerne og påvirker samtidigt naturarealer med mindst kontinuitet.

Det følger af lovbemærkningerne til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

Det beror på et konkret skøn, om der er tilstrækkeligt grundlag for at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Ifølge naturbeskyttelseslovens bemærkninger vil bl.a. specielle samfundsmæssige, særligt nationale og kulturhistoriske interesser kunne medføre en forskydning af den vægt, der tillægges de naturbeskyttelsesmæssige hensyn, som lovens § 3 tilsigter at varetage.

Der kan endvidere lægges vægt på, om der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse i området.

En særlig omstændighed, der kan begrunde dispensation, kan ifølge lovbemærkningerne f.eks. være, at der er tale om natur uden særlig fredningsmæssig interesse, eller at et ansøgt indgreb har en naturforbedrende funktion.

Det anførte er under ét udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes og ikke løbende forringes. Dog vil det ikke kunne udelukkes, at andre særlige interesser må tages i betragtning, herunder særlige samfundsmæssige interesser i et projekt samtidig med, at den pågældende naturlokalitet er af mindre interesse. Der kan f.eks. være tale om vej-, sti- eller broprojekter af større betydning for trafikafvikling eller trafiksikkerhed. I den forbindelse indgår dog også, om der er alternative placeringsmuligheder.

Der henvises endvidere til Miljø- og Fødevarerklagenævnet afgørelse den 20. februar 2024, hvor nævnet skriver: Et flertal i Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der kan være tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte projekt. Flertallet har lagt vægt på, at det konkrete projekt er af væsentlig samfundsmæssig interesse for området omkring bydelen Vorup. Nævnet har

endvidere lagt vægt på, at projektet ligger bynært med bebyggelse og større infrastruktur i form af en jernbane på flere sider af projektområdet. Det er desuden flertallets vurdering, at Randers Kommune i tilstrækkeligt omfang har godtgjort, at der ikke er realistiske alternative placeringsmuligheder. Endvidere har flertallet inddraget i vurderingen, at der udlægges erstatningsnatur i forholdet 1:2. Projektet er en del af forberedelsen til, at etablere overfladevandsbassinet ved Fjordvang, projektet der er ansøgt er således etape 1 ud af i alt 2.

Der er lagt vægt på, at påvirkningen af de beskyttede områder er af midlertidigt og af reversibel karakter og at områderne derfor vil vende tilbage til deres oprindelige tilstand i løbet af kort tid (1-2 år).

Den ansøgte placering til underføring af ledningen under jernbanen er betinget af den etapevise separatkloakering der startede i 2015, hvor ledningsnettet i oplandet er dimensioneret under forudsætning af, at indløbsledningen til bassinet kan krydse jernbanen ved den nordlige forgrening af Kærgade, og det forhold, at der allerede er etableret en ledning med en diameter på 1,8 meter ved Kærgade som forberedelse på underføring under jernbanen. Placeringen er endvidere betinget af de anlægstekniske forhold, hvor der skal være plads til at etablere et arbejdsareal til gennemgravning af jernbanedæmningen og etablering af borer til grundvandssænkningen i forbindelse med underføring af ledningen.

Der er tale om et nødvendigt bassin (etape 2) for at kunne opfylde forpligtigelsen i den gældende spildevandsplan for Randers Kommune. Rørledningen der er omfattet af denne dispensation er en del af forberedelserne til bassinet.

Det ansøgte bassin (etape 2) vil udgøre en miljøforbedring idet noget af vandet fra Vorup i dag løber urensat ud i omgivelserne og recipienten. Ifølge tillæg til spildevandsplanen udgør reduktionen af fosfor op til 486 kg/år. Dette kommer Randers fjord og de indre farvande til stor gavn.

Andre tilladelser

VVM screening

Projektets (etape 2) er omfattet af bilag 2 punkt 10 g i Lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 4 om miljøvurdering af planer og programmer, her er det angivet at "Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1)" er omfattet af denne bekendtgørelse.

Randers Kommune har foretaget en høring af berørte myndigheder (Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen og Landbrugsstyrelsen) i perioden 9 – 22. februar 2023, i samme periode har projektet været offentliggjort på kommunens hjemmeside. Der er ikke indkommet bemærkninger til projektet.

Randers kommune har på baggrund af en screening vurderet og truffet afgørelse den 28. februar 2023 om, at projektet (etape 2) ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Til denne del af projektet (etape 1) skal vi gøre opmærksom på, at du skal have tilladelse fra Banedanmark til gennemgravning af banen, have en udtalelse fra Naturstyrelsen om en midlertidigt fravigelse af vådområde deklarationen på området nord for banen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet jf. naturbeskyttelseslovens § 86 (og se endvidere § 78 og § 87).

Klagefrist!

Klagefristen udløber 4 uger efter, at denne afgørelse er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Hvem kan klage?

- ansøgeren,
- ejeren af ejendommen,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål.

Hvordan klager jeg?

Du klager via Klageportalen, som du finder på www.kpo.naevneneshus.dk eller på www.borger.dk og www.virk.dk, søg efter "klageportalen". Du skal logge på med NEM-ID. Klagen er indgivet, når den er tilgængelig for Randers Kommune i Klageportalen.

Klagen sendes automatisk gennem Klageportalen først til Randers Kommune. Hvis Randers Kommune fastholder afgørelsen, sender Randers Kommune klagen videre til klagenævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Når du klager, skal betales et gebyr på kr. 900 for private. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort på Klageportalen. Gebyret tilbagebetales hvis du får medhold i klagen.

Du kan læse mere om klagens behandling på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside under Nævnenes hus <https://naevneneshus.dk/>

Kan jeg blive fritaget for brug af Klageportalen?

Du kan anmode Miljø- og Fødevareklagenævnet om fritagelse for at bruge klageportalen. Du kan søge om at blive fritaget fra at bruge klageportalen, hvis du f.eks.:

- Har et særlig handicap
- Har kognitiv eller fysisk funktionsnedsættelse
- Lider af demens
- Mangler digitale kompetencer
- Er socialt udsat
- Har en eller flere psykiske lidelser
- Har sprogveskigheder, hvor hjælp og vejledning fra myndigheden eller nævnet ikke konkret vurderes at være en egnet løsning.

Hvis du trods vejledning ikke har mulighed for at bruge klageportalen, kan du sende din anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til nævnet. Du skal begrunde din anmodning om fritagelse for brug af klageportalen. Hvis du er fritaget for at bruge Digital Post af din kommune, bedes du oplyse dette i din anmodning.

Får du afslag på fritagelse, får du en passende frist til at indsende klagen via klageportalen. Hvis du bliver fritaget, vil kommunen oprette klagen i klageportalen på dine vegne.

Orientér kommunen

Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver besked til din kommune om det. Så ved kommunen nemlig, at der er en klage på vej. Du kan orientere din kommune via e-mail, telefon eller ved at sende et brev.

Må tilladelse udnyttes, hvis jeg klager?

En rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at tilladelse eller godkendelse ikke må udnyttes, førend klagefristen udløbet, eller, hvis der er klaget over afgørelsen, før Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse foreligger.

Domstolsprøvelse

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra modtagelsen af dette brev jf. naturbeskyttelseslovens § 88.

Hvis dispensationen ikke udnyttes inden 3 år, bortfalder den.

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at ringe til undertegnede.

Med venlig hilsen

Lars Sandberg

Lovgrundlag

Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 1392 af 4. oktober 2022 (naturbeskyttelsesloven).

Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 2019 af 12. november 2021 (habitatbekendtgørelsen).

Dine persondata

I forbindelse med denne skrivelse har Randers Kommune registreret oplysninger om dig – få mere at vide via linket: [Randers Kommunes behandling af dine persondata](#).

Bilag – Grundlaget for afgørelsen

- Notat ” Fjordvangen - svar på klage vedr. § 3-dispensation”

Kopi til:

Lodsejer matrikel 17g Vorup by, Vorup

Aage V. Jensens Naturfond, Kampmannsgade 1, 1640 København V, natur@avjf.dk

Vandmiljø Randers, lime@vmr.dk

Cowi, pihs@cowi.dk

Miljøstyrelsen, e-mail: mst@mst.dk

Friluftsrådet, e-mail: Randers@friluftstraadet.dk, lokalraad@friluftstraadet.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Randers, e- mail: dnranders-sager@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening, København, e- mail: natur@dof.dk

DOF-Randers, e- mail: Randers@dof.dk

Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, e- mail: dbf.oestjylland@gmail.com

Entomologisk fagudvalg (EFU): def@entoweb.dk

Foreningen Fri Natur, e- mail: frinaturdanmark@gmail.com

Ved gravearbejde m.v.

Museum Østjylland, e- mail: Arkaeolog@museumoj.dk

Bilag- Grundlag for afgørelsen.

Vurdering efter naturbeskyttelseslovens § 3

På baggrund af besigtigelsen og gennemgangen af luftfotos har vi endeligt udpeget arealerne vist på vedlagte kort som eng og mose arealer hvilket betyder, at arealerne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.



Det skal understreges, at det kortet herover kun viser § 3 registrerede arealer på de ovenfor nævnte arealer. Det betyder, at der andre steder på ejendommen kan være områder, der er beskyttede, selv om områderne ikke fremgår af kortet. Det er naturtilstanden på arealet, der afgør, om der er tale om et beskyttet naturområde.

Det er altid lodsejerens ansvar, at der ikke sker indgreb i beskyttede områder.

Baggrunden for beskyttelsen af naturtyperne i naturbeskyttelseslovens § 3 er den fremadskridende forringelse og reduktion af de udyrkede og ekstensivt udnyttede naturarealer. Og at forringelsen og reduktionen af arealerne er en trussel mod ønsket om at bevare naturen med dens bestand af vilde planter og dyr samt deres levesteder. Desuden skal beskyttelsen medvirke til at bevare naturen som en integreret del af de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier. Dette hensyn må ses som også, at omfatte begreberne biologisk mangfoldighed og biodiversitet.

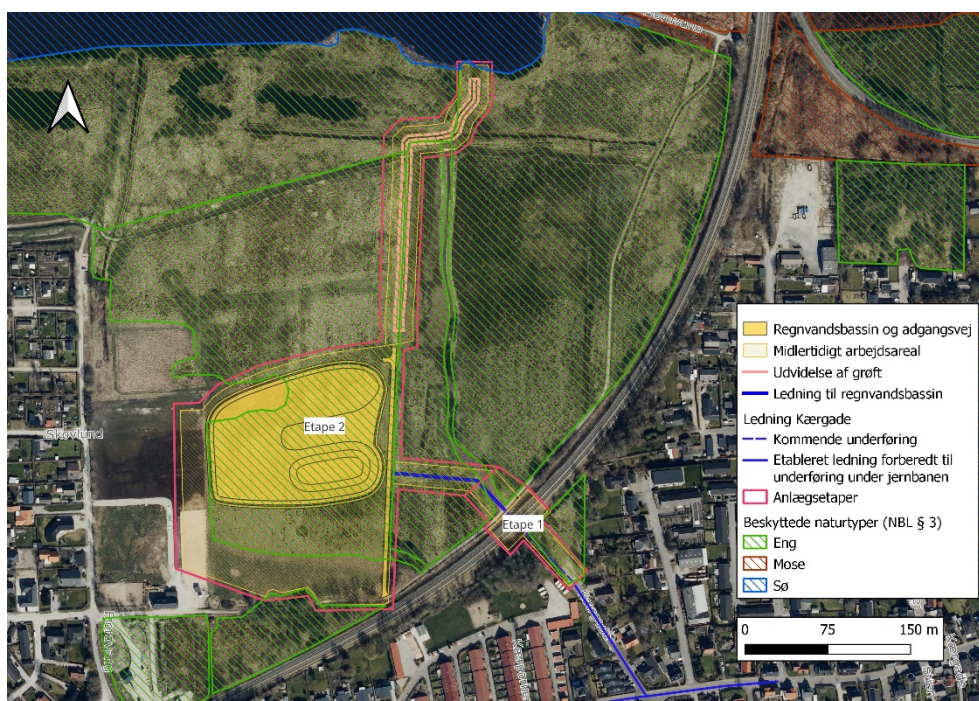
Beskyttelses bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at ændre tilstanden af den beskyttede natur. Uanset om dette sker ved et direkte eller indirekte indgreb i naturen. Der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de

pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

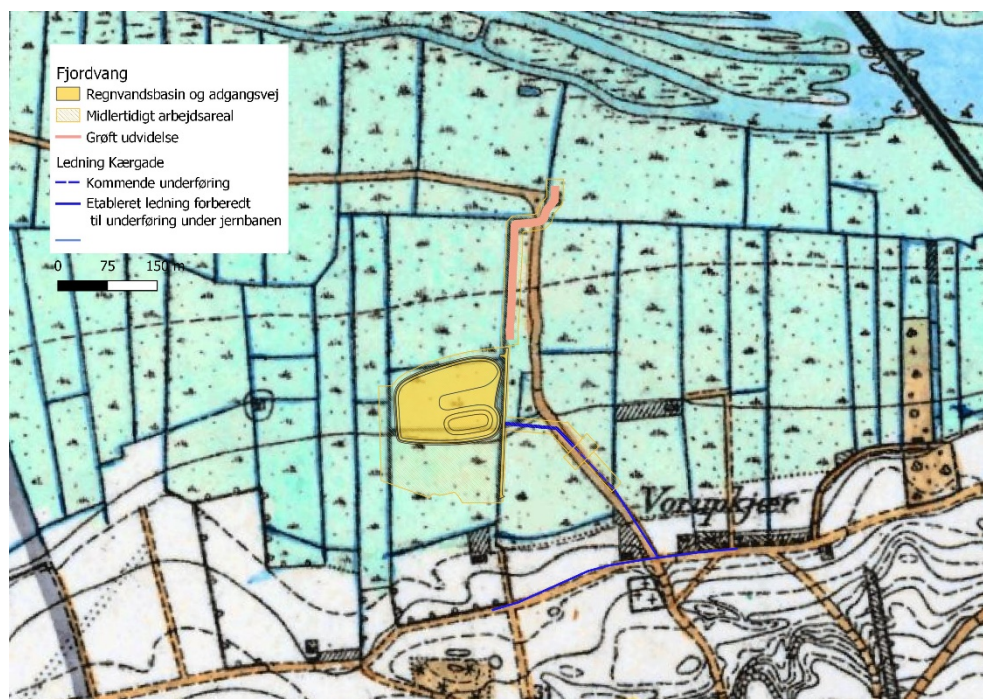
De § 3 beskyttede områder i projektområdet

Projektet er planlagt hhv. syd og nord for jernbanen ved Vorup, hvor hovedparten er placeret i Vorup Enge nord for jernbanen. De § 3-beskyttede enge er en del af et større engområde syd for Gudenåen i Randers By (Figur 3-1).

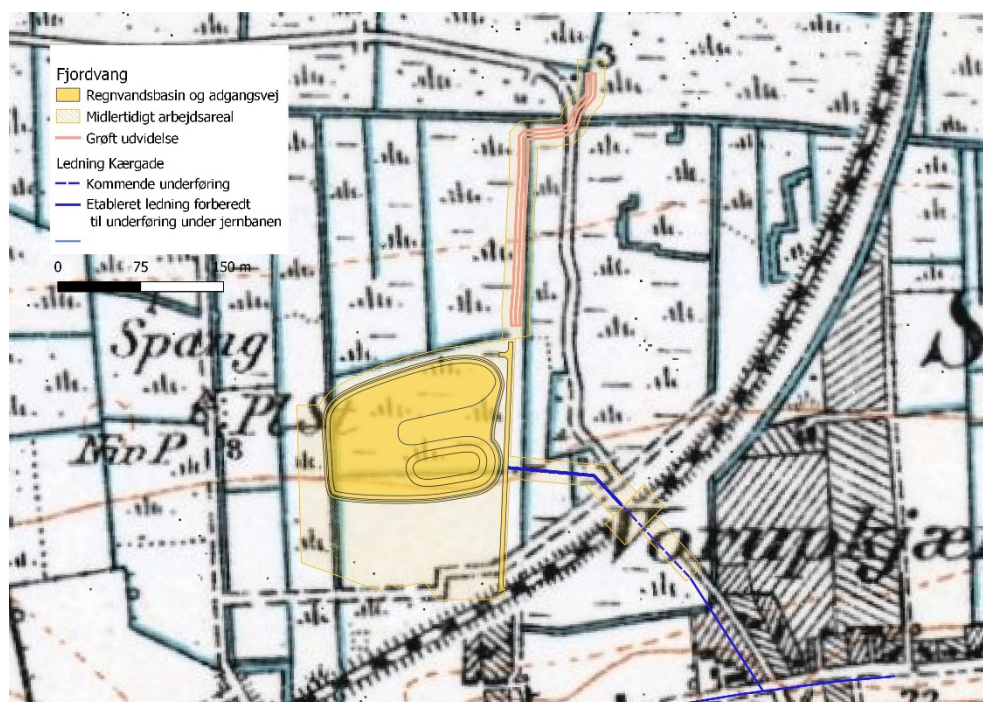


Figur 0-1 Beliggenhed af projektet

Engene har historisk været anvendt til høslæt og afgræsning, og har været gennemdrænet (Figur 3-2 og Figur 3-3). I 1951 blev der bygget diger og pumpestationer, og engene blev yderligere afdrænet (Figur 3-4). Nogle af engene blev herefter anvendt til dyrkning af bl.a. korn og andre blot omlagt i græs. Diger og pumpestationer blev fjernet i 2003 i forbindelse med Vandmiljøplan II projekt Vorup Enge, der bl.a. omfatter matr.nr. 1 Vorup By, Vorup og som derfor er omfattet af en vådområdedeklaration.



Figur 0-2 Projektområdet set på det høje målebordsblad (1862-1899).



Figur 0-3 Projektområdet set på det lave målebordsblad (1901-1971).



Figur 0-4 Området ved Fjordvang set på flyfoto fra 1954, hvor pumpestationerne ses øverst til venstre. Kilde: Danmarks Arealinformation.

Besigtigelser af § 3-beskyttet natur

På nedenstående kort er udpeget de områder, hvor det vurderes, at der kan forekomme en påvirkning af projektets etape 1 (Figur 3-5) - områderne eng 1-5 og mose 1-2. Områderne har hver sine karakteristika og påvirkes i forskellig grad af etape 1.

Områderne blev besøgt den 10. marts 2022 og 11. april 2022 med henblik på at vurdere den nuværende naturtilstand og konsekvenserne af projektet i disse. Eng 5 er besøgt den 9. april og mose 2 den 13. april 2024.

De § 3 beskyttede områder er i forbindelse med Randers Kommunes dispensation af 28. februar 2023 endeligt udpeget som omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Området omfatter ikke § 3 beskyttede vandløb.



Figur 0-5 Oversigt over de besøgtede områder øst for Fjordvang (grøn skravering). Dokumentationsfelter er markeret med en prik.

Eng 1 - Nedgravning af rør, nedgravning af fordelerbygværk, gennemgravning af bandedæmning, midlertidige arbejdsarealer, placering af to midlertidige boringer og midlertidig grundvandssænkning

Området er en mindre lysåben § 3-beskyttet eng/mose for enden af en af Kærgades sidegader (kaldes Lille Kærgade), der ligger ugræsset hen i et område bag haverne langs Stampemøllevej. Mod øst ind mod haverne er der en dyb og bred grøft og mod nord en grøft samt bandedæmningen. Området præges af trykvand.

Af luftfoto ses, at engen har været udyrket og lysåben, men langsomt er blevet opfyldt med overskydende jord og haveaffald samt påvirket ved udvidelse af vejen ind i engen og.

Naturtilstanden på arealet er ringe (IV). Der blev samlet set fundet 68 arter, heraf en del ruderal-arter, men også 11 positivarter for eng så som: eng-karse, glanskapslet siv, hyldebladet baldrian, kær-tidsel, spids spydmos og tykbladet ærenpris. Flere steder i engen blev den invasive art pileurt fundet (ikke nærmere artsbestemt pga. sæsonen- men sandsynligvis Japan-pileurt).

I dag har kun den nordligste del karakter af eng (Figur 3-6) grundet afvanding fra grøften i øst og opfyldning.

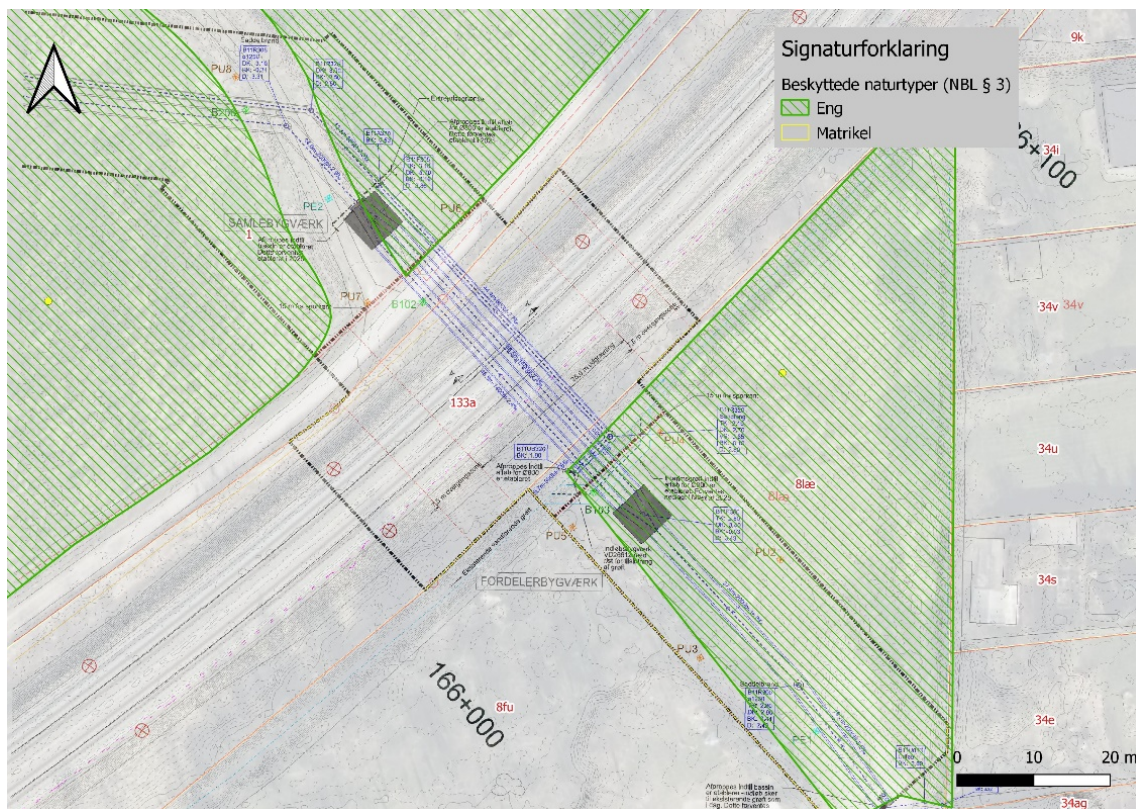
Det fremgår af luftfotos, at arealet har ligget som lysåbent naturareal siden 1945 og frem til 2016, hvor der er sket et større indgreb og den sydlige del af arealet forekommer nulstillet med blottet jord.



Figur 0-6 Billede af eng 1 fra besigtigelsen i marts 2022 med udsigt mod vest, hvor røret skal nedgraves.

Tiltag i eng 1

I den § 3-beskyttede eng ved Kærgade ansøges om at nedgrave et $\varnothing 2000$ mm rør og et fordelerbygværk til at føre regnvand fra kloaksepareringen i Vorup under jernbanen til det planlagte bassin, og at anvende en 20 meters bræmme omkring rørledningen i den vestlige del af § 3-området til arbejdsareal, se Figur 0-3. I alt påvirkes ca. 1.021 m^2 af engen midlertidigt ved arbejdet. Fordelerbygværket etableres 3-4 meter under jorden med adgang fra terræn til bygværket via et $\varnothing 800$ mm rør. For placering af fordelerbygværket se Figur 3-7. Et tilsvarende samlebygværk etableres nord for jernbanen. Bygværket betyder en permanent reduktion af engvegetationen på $0,5 \text{ m}^2$.



Figur 3-7. Fordelerbygværket med adgang via et Ø800 mm rør fra terræn, etableres inden for det sydlige grå kvadrat. Samlebygværket med adgang via et Ø800 mm rør fra terræn, etableres inden for det nordlige grå kvadrat

forbindelse med gennemgravningen af jernbanen er det nødvendigt med en midlertidig grundvandssænkning. I den forbindelse placeres fem boringer i området ved Kærgade, hvoraf de to placeres indenfor den § 3 beskyttede eng.

Under den midlertidige grundvandssænkning påvirkes hele engen på 2.800 m² af en grundvandssænkning på op til 3,2 meter i en periode på 6-8 uger fra den 25. juni.

Påvirkning af eng 1

Under etableringsfasen vil engen blive påvirket i forbindelse med nedgravning af røret og det udlagte arbejdsareal. Som følge af samlebygværket vil et område på 0,5m² af den beskyttede eng reduceres, hvilket er en ubetydelig del af engen.

Den midlertidige rende, der etableres i områdets vestside, vil medføre en dræning af området mens arbejdet står på, men effekten er ikke permanent, da engen reetableres når røret er lagt ned.

Der vil, som følge af disse påvirkninger, sandsynligvis ske en reduktion i artspuljen af de mest fugtighedskrævende arter, da disse vil have svært ved at klare en afgravning og reetablering.

Den midlertidige grundvandssænkning i engområde 1 vil være mellem 1,65 m og op til 3,2m nærmest boringerne. Arbejdet vil foregå i sommerperioden, hvor dele af engen i forvejen kan være påvirkede af udtørring. Dette kan potentielt reducere

vådbundsarternes konkurrenceevne i forhold til arter tilpasset mere tørre habitater. Da det alene drejer sig om én vækstsæson, vurderes det dog, at balancen genskabes, når hydrologien reableres.

Afværgeforanstaltninger - eng 1

For at bevare så stor en del af engvegetationen som muligt, afgraves den tørv, som ligger, hvor røret skal graves ned. Dette udføres for den nordligste del af tracéet (ca. 20 m) men vurderes ikke at være relevant for den sydligste del som er uden engvegetation p.g.a. opfyldning. Tørvene opbevares fugtigt og lægges tilbage efter røret er lagt ned. Terrænet reableres ca. 10 cm lavere end i dag, så det i fremtiden bliver en smule fugtigere, hvilket fremmer udviklingen af et samfund domineret af vådbundsarter.

Overskydende jord fra nedgravning af rør vil blive fjernet fra det § 3-beskyttede areal.

Der anvendes køreplader i det arbejdsareal som maskinerne kører på, for at mindske påvirkningen af vegetationen.

På grund af arealets ringe størrelse og naturtilstand samt de tidligere foretagne tilstandsændringer, er det ikke fundet hensigtsmæssigt at lave afværgeforanstaltning i form af infiltration af det oppumpede grundvand. Den planlagte infiltration på eng 2 og 5 vil bidrage til, at grundvandssænkningen på eng 1 reduceres til 0,95-3,0 m, hvilket dog ikke vurderes at have betydning for påvirkning af engen.

Engen nord for jernbanen – eng 2, eng 4 og eng 5

Engen nord for jernbanen og øst for den nord-sydgående grøft er besigtiget som tre separate dele og behandles derfor separat herunder.

Området har på alle nyere luftfotos ligget som vedvarende græs, nogle år med spor af høslæt. Siden 2012 har det været en del af vådområdet Vorup Enge, som i dag afgræsses.

Eng 2 – midlertidig nedgravning af rør, nedgravning af samlebygværk, arbejdsareal, placering af tre midlertidige boringer og midlertidig grundvandssænkning

Eng 2 er et fugtigt engområde på nordsiden af jernbanen med et mindre overdrevsparti langs stien i øst. Stien er en gammel markvej og en del af stisystemet i Vorup Enge (Figur 3-7). Stien, der ikke er indtegnet i den vejledende registrering af § 3-området, vurderes at være omfattet af beskyttelsen og indgår derfor også i opgørelserne herunder.

Hovedparten af arealet er domineret af lysesiv, og der var ved besigtigelsen stående vand i terræn på store dele af området. Der er en lille artspulje på arealet med i alt 23 fundne arter og kun 3 positivarter (kær-tidsel, kær-seglmos og håret høgeurt).

Naturtilstanden på arealet er moderat (III).



Figur 0-7 Oversigtsfoto over eng 2 set fra øst mod vest.

Tiltag i eng 2

I etape 1 nedgraves der i eng 2 et samlebygværk og et Ø2000 mm rør over en strækning på 30 m til at føre regnvandet fra Vorup til bassinet. Samlebygværket etableres 3-4 meter under jorden med adgang fra terræn til bygværket via et Ø800 mm rør. For placering af samlebygværket se Figur 3-7. Bygværket betyder en permanent reduktion af engvegetationen på 0,5m².

Der udlægges et midlertidigt arbejdsareal omkring rørføringen på 880 m².

Der placeres 3 borer til sænkning af grundvandet, i forbindelse med underføringen af et Ø2000 mm rør under banearealet.

For at forhindre udtørring som følge af den midlertidige grundvandssænkning af engområderne, vil en del af det oppumpede vand fra grundvandssænkningen, efter iltning, tilføres engen enten via sivelanger, som lægges ud på engen eller via en vandingsmaskine.

Hele området (ca. 9.850 m²) påvirkes af den midlertidige grundvandssænkning, som vil ligge fra 0,9 m og op til 2,8 m. Den midlertidige grundvandssænkning vil være højest nærmest borerne i sydøst og hvor der skal ske nedgravning af rør, fordelerbygværk og udlægges midlertidigt arbejdsareal.

Påvirkning af eng 2

Den midlertidige rende, der etableres til nedlægning af rørene, vil medføre en dræning af området mens arbejdet står på, men effekten er ikke permanent, da engen reetableres, når rørene er lagt ned. Som følge af fordelerbygværket vil et område på 0,5m² af den beskyttede eng reduceres, hvilket er en ubetydelig del af engen.

Den midlertidige grundvandssænkning vil betyde, at der vil ske en grundvandssænkning på op til 2,4 m nærmest borerne og omkring det midlertidige arbejdsareal. Grundvandssænkningen vil være udbredt på hele området (8.800m²).

Det vurderes, at der for hovedparten af dette område ikke er vådbundsarter, som vil blive permanent påvirket af arbejdet eller af den midlertidige grundvandssænkning.

Afværgeforanstaltninger eng 2

For at bevare så stor en del af engvegetationen som muligt, afgraves den tørv, som ligger, hvor der skal nedlægges rør. Tørvne opbevares fugtigt og lægges tilbage efter rørene er lagt ned.

Nord for arbejdsarealet udlægges infiltrationsområde i den nordlige del af eng 2 samt i eng 5, hvorfor en mindre del af eng 2 (1.950 m²) ikke påvirkes af grundvandssænkning, men derimod vil have en øget grundvandsstand på op til 0,8 m.

Den resterende 7.900 m² vil blive udsat for en reduceret grundvandssænkning på op til 2,4 m. Påvirkningen er midlertidig, naturtilstanden moderat og domineret af lyse-siv og mose-bunke som begge er indikatorer for fugtige voksesteder (Ellenberg værdi for fugtighed på 7), men ikke våde jorder og derfor vurderes den §3 beskyttede eng ikke at få varige ændringer af den middellagte grundvandssænkning.

Der anvendes køreplader i det arbejdsareal, som maskinerne kører på for at mindske påvirkningen af vegetationen.

Overskydende jord fra nedgravning af rør vil blive fjernet fra det § 3-beskyttede areal.

Eng 4 – midlertidig grundvandssænkning

Eng 4 er eng/mose langs grøften, der i dag er ca. 1 m bred med en varierende dybde over strækningen ud til Gudenåen (Figur 3-8). Området skæres af en øst-vestgående sti, der er en del af det rekreative net af stier i Vorup Enge.

Området har på ældre luftfotos været opdyrket, men på luftfotos fra midten af 1995 og frem ligger hovedparten af det i permanent græs. De resterende mindre dele har været dyrket frem til 2003, og fra 2004 og frem ligget som natur. Området nord for stien og øst for grøften har siden 2012 været omfattet af vådområdeprojektet Vorup Enge.

Området er nu præget af grøftens dræneffekt, men der var også flere steder, hvor der ved besigtigelsen stod vand på jordoverfladen. Der er tydeligt mere næringsrige forhold tæt på grøften med høj vegetation og eutrofieringsindikerende arter som stor nælde, butbladet skræppe, burrenerre og alm. kvik.

I dag er området omkring grøften påvirket i en afstand af ca. 2 m fra grøften, dog variabelt i forskellige områder. Jordbunden i hele området består af tørvejord.

I den centrale del af eng 4 er der en del positivarter. Den nordligste del er høj rørsump, som regelmæssigt oversvømmes med næringsrigt vand fra engsøen/Gudenåen. Naturlilstanden for området er moderat med 48 arter registreret og 12 stjernearter, heriblandt trævlekrone, tykbladet ærenpris, angelik, engkarse, top-star og glanskapslet siv (en del af disse ved dokumentationsfelt nord for stien se Figur 0-5).



Figur 0-8 Grøften og området omkring denne (eng 4) set fra nord mod syd.

Tiltag i eng 4

I etape 1 vil ca. 11.760 m² af eng 4 blive påvirket af den midlertidige grundvandssænkning, som uden infiltration på eng 2 og eng 5 vil være op til 0,8 m for den sydligste del af eng 4.

Påvirkning af eng 4

Påvirkningen af engen langs grøften vurderes at være minimal og uden betydning for engens naturtilstand.

Afværgeforanstaltninger eng 4

Ved at foretage en infiltration af det oppumpede grundvand i eng 2 og eng 5 vil den midlertidige grundvandssænkning på eng 4 også mindskes, hvorefter grundvandssænkningen i den sydlige del (560 m²) vil være omkring 20 cm og ca. 6.720 m² af engen vil have en grundvandssænkning på 10-20 cm. Den resterende del af engen på 4.480 m² vil have en grundvandssænkning på mindre end 10 cm.

Da området langs grøften i forvejen er påvirket af grøftens drænende effekt og næringsberigelse, vurderes den midlertidige grundvandssænkning i den sydlige del ikke at have betydning for områdets artssammensætning og dermed naturtilstand.

Den nordlige del af eng 4, der indeholder den højeste naturværdi forventes ikke at blive påvirket af grundvandssænkningen.

Eng 5 – midlertidig grundvandssænkning

Engen afspejler hele området ved i den sydlige del at være artsfattig, meget monoton og med domains af lysesiv, mosebunke og græs i bunden (Figur 3-9), og den estimerede naturtilstand for denne del er IV (ringe).



Figur 0-9

Eng 5 set fra syd mod nord. Engen domineres i den nordlige ende af lyse-siv og mosebunke.

Omtrent 1/3 mod nord, set fra markvejen mod syd, skifter engen karakter; den ligger lavere i terræn og bliver mere fugtig med indslag af engkarse og kær-tidsel, krybende læbeløs, kær-ranunkel og dyndpadderok.

Længere mod nord, cirka 2/3 fra markvejen i syd går vegetation over i sumpede områder med stor artsrigdom (Figur 3-10). Her blev ved besigtigelse fundet følgende 17 positivarter for eng: eng-karse, eng-forglemmigej, eng-kabbeleje, vellugtende gulaks, kragefod, sump-kællingetand, krybende læbeløs, eng-nellikerod, kær- og dynd-padderok, kær-ranunkel, glanskapslet siv, kær-snerre, almindelig- og knold-star, kær-tidsel, trævlekrone og desuden mosserne spids spydmos og mose-krybstjerne. Samlet set blev der i den nordlige del fundet 20 positiv-arter for eng, hvilket trods årstiden er flere arter end den seneste besigtigelse fra 2011. Den estimerede naturtilstand i denne del af engen vurderes derfor at være god (II).



Figur 0-10 Eng 5 ved dokumentationscirkel. Området er mosrigt, knoldet og fugtigt.

Tiltag i eng 5

I etape 1 vil hele engen på 44. 100 m² blive påvirket af den midlertidige grundvandssænkning, som uden infiltration på eng 2 og eng 5 vil være op til 2,3 m nærmest boringerne.

Påvirkning af eng 5

Påvirkningen af naturtilstanden i eng 5 vil være mest udtalt i det lavere liggende område mod nord.

Afværgeforanstaltning eng 5

Der anlægges infiltrationsområde i den sydlige del af engen.

Infiltrationen fra dette infiltrationsområde vil sammen med infiltration i eng 2 reducere grundvandssænkningen. Ved infiltrationen af det oppumpede grundvand i eng 2 og eng 5 vil den midlertidige grundvandssænkning mindskes. Infiltration af det oppumpede grundvand giver anledning til en øget grundvandsvandstand på op til 40 cm på 2.050 m² af eng 5.

Efter infiltration påvirkes eng 5 af den midlertidige grundvandssænkning med 20-30 cm i den sydlige del, der har estimeret ringe (IV) naturtilstand samt med 5-20 cm i den nordlige del med estimeret god naturtilstand (Figur 0-6).

Da der er tale om en midlertidig grundvandssænkning, og der ved afværgeforanstaltninger vil blive tilført vand til engen, vurderes ændringen i vandstanden at være indenfor normalen i forhold til normale tørkeperioder for sommer. Da påvirkningen er midlertidig, vurderes den ikke at ændre områdets tilstand på længere sigt.

Eng 3 - midlertidig grundvandssænkning

Området ligger på den anden side af den nord-sydgående grøft og har en anden driftshistorik end de andre enge nord for jernbanen. Af ældre luftfotos ses, at området har været opdyrket, men på luftfotos fra midten af 1990'erne og frem ligger det i permanent græs og driften har været henholdsvis afgræsning og høslæt.

Eng 3 er et engområde, der domineres af lysesiv og mosebunke og mod nord stiger fugtighed og antallet af positivarter (Figur 3-11). Dokumentationsfeltet er placeret i en lavning midt i polygonet (Figur 0-5) og der er meget vådt med 3 arter af star (stiv, næb og alm).

Naturtilstanden er moderat (III) og der er i alt registreret 53 arter i polygonet, heraf 11 stjernearter, bl.a. nøgle-skræppe, kær-tidsel, næb-star, alm. star, kær-ranunkel og vandskræppe.



Figur 0-11 Udsigt over eng 3 set fra området ved grøften i øst. Hovedparten af engen er ensartet og domineret af lysesiv og mosebunke.

Tiltag i eng 3

I etape 1 vil hele eng 3 (53.100 m²) blive påvirket af den midlertidige grundvandssænkning, som uden infiltration på eng 2 og 5 være op til 1 m nærmest grøften, men for størsteparten være mindre end 0,4 m.

Påvirkning af eng 3

Påvirkningen fra den midlertidige grundvandssænkning vil især blive udtalt i de fugtige lavninger og især mod nord, hvor der ved besigtigelsen blev udlagt dokumentationscirkel og hvor der var flest fugtigbundsarter.

Afværgeforanstaltninger eng 3

Ved at foretage en infiltration af det oppumpede grundvand i eng 2 og 5 vil den midlertidige grundvandssænkning på eng 3 også mindskes, hvorefter grundvandssænkningen nærmest grøften vil være op til 40 cm og hovedparten af engen påvirkes af en sænkning på 0- 20 cm. I alt påvirkes ca. 39.850 m² af engen med en grundvandssænkning på mellem 10 og 40 cm. I det mest artsrige område forventes en midlertidig grundvandssænkning på 10-20 cm.

Da grundvandssænkningen er midlertidig i op til 8 uger, vil den ikke påvirke mere end en almindelig årstidsvariation, og den vurderes derfor ikke at give anledning til en tilstandsændring eller at påvirke engens naturindhold på sigt.

Mose 1 (syd for markvej) - midlertidig grundvandssænkning

Den § 3-beskyttede mose syd for den øst-vestgående markvej på nordsiden af jernbanen indeholder både lysåbne og pilekrat-dominerede dele. Der er områder med høj vandstand, mosdominans og knoldstar-tuer og relativt intakt artspulje men noget tilgroet (Figur 3-12). Af den vejledende § 3-registrering fremgår mosen som en eng.

Naturlilstanden for området er moderat (III) med et samlet antal arter på 65, heraf 16 positivarter for mose herunder bl.a. knold-star, trævlekrone, alm. skebladsmos, spids-spydmos, kær-seglmos, vandkarse, kærpadderok, sump-kællingetand og sumpfladstjerne.

På luftfotos ser det ud til, at området har været natur siden 1945, og den østlige del af arealet har ikke været omlagt i perioden. Den vestlige del af arealet lader til at have været omlagt af nogle omgange i slut 90'erne, start 00'erne og blev nulstillet i forbindelse med udvidelse af broen over jernbanen i 2020.



Figur 0-12 Mosdomineret område i mose 1.

Tiltag i Mose 1

Der vil ikke ske direkte tiltag i mose 1 i forbindelse med etape 1, men mosen vil blive påvirket indirekte i forbindelse med den midlertidige grundvandssænkning omkring jernbanen i 6-8 uger fra 25. juni 2024.

Påvirkning af Mose 1

Under den midlertidige grundvandssænkning uden infiltration påvirkes hele mosen (12.260 m²) af en grundvandssænkning på op til 0,8 m. Grundet mosens høje

vandstand vurderes det, at den midlertidige grundvandssænkning, der foregår om sommeren, vil betyde, at f.eks. de mosser der findes i jordoverfladen, vil blive påvirket. Nogle af disse arter er meget fugtighedsafhængig og de vil have vanskeligt ved at overleve.

Afværgeforanstaltninger mose 1

For at minimere påvirkningen af mosen vil der i forbindelse med den midlertidige grundvandssænkning sikres at en delstrøm af det oppumpede grundvand, efter iltning, ledes ud i moseområdet for at tilføre fugtighed i perioden med den midlertidige grundvandssænkning, se Figur 0-6.

Der vil blive sikret, at udledningen af vandet ikke medfører erosion i mosen.

Afværgeforanstaltning i form af tilledning af vand betyder, at mosen i hele perioden vil opleve vand i terræn/over terræn, og derfor vurderes det, at det ansøgte ikke vil betyde en tilstandsændring eller forringelse af områdets naturkvalitet.

Mose 2 (mellem sti og jernbanedæmning) - midlertidig grundvandssænkning

Mosen er beliggende mellem stien og jernbanedæmningen øst for eng 5. Den tidligere driftshistorie er ligesom for eng 5, dog er der ikke afgræsning i området i dag.

Ligesom de øvrige områder er den sydligste del (ca. 85 m), højere beliggende og består af et relativt ensartet område med mosebunke og lysesiv. Denne del vurderes at have en ringe (IV) naturtilstand.

Herefter bliver området vådere med flere lavninger bl.a. med dominans af bredbladet dunhammer. Terrænet falder yderligere mod nord og det bliver endnu mere forsumpet og med udbredt kær-vegetation, med ensartede bestande af butblomstret siv, knold-star og ind mod jernbanedæmningen store bestande af engkabbeleje (Figur 3-13). Hvor der er dyre-veksler er bunden mos-rig.



Figur 0-13 Mose 2 med dokumentationsfelt. Området henligger uden pleje. I forgrunde ses den visne butblomstrede siv som skygger for andet vegetation.

Ved dokumentationsfeltet blev der fundet følgende 10 stjernearter: engkarse, sump-fladstjerne, sump-kællingetand, dynd- og kær-padderok, kær-snerre, almindelig og knold star, kær-tidsel og trævlekrone. Derudover blev der fundet bl.a. krybende baldrian og butblomstret siv og udenfor dokumentationsfeltet top-star og skeblad vejbred. En besigtigelse i sæsonen vil antageligt bidrage til flere arter. Den estimerede naturtilstand er moderat (III).

Den manglende pleje af mose 2 betyder opvækst af pil og rødel.

Tiltag mose 2

Under den midlertidige grundvandssænkning på op til 8 uger påvirkes hele mosens 8.500 m² med en grundvandssænkning på op til 80 cm. Den sydlige, tørre del mellem 40 til 80 cm og den nordlige, lavere og mere fugtige del op til 40 cm.

Påvirkning af mose 2

Påvirkningen af naturtilstanden i mose 2 vil være mest udtalt i de lavere og meget fugtigere områder mod nord.

Afværgeforanstaltning mose 2

Ved at foretage en infiltration af det oppumpede grundvand i eng 2 og 5 vil den midlertidige grundvandssænkning i mose 2 også mindskes. Efter infiltration påvirkes den sydlige del af mose 2 ved den midlertidige grundvandssænkning med 20-30 cm,

og den nordlige del med fugtige lavninger og kær påvirkes med en midlertidig grundvandssænkning på op til ca. 20 cm (Figur 0-6).

Da der er tale om en midlertidig grundvandssænkning, og der ved afværgenforanstaltninger vil blive tilført vand til den sydligste del, vurderes ændringen i vandstanden at være indenfor normalen i forhold til normale tørkeperioder for sommer. Da påvirkningen er midlertidig, vurderes den ikke at ændre områdets tilstand på længere sigt.

Eng ved Åvej matr. 10I Vorup By, Vorup

Af den modellerede sænkningstragt for den midlertidige grundvandssænkning i etape 1, der ses af Figur 0-6 fremgår det, at det sydvestlige hjørne af den § 3-beskyttede eng for enden af Åvej også påvirkes (se i figurens øverste, højre hjørne). Det vurderes dog, at engen ved Åvej ikke vil blive påvirket af grundvandssænkningen på grund af den dybe grøft på østsiden af engen (eng 1) lige øst for borerne ved Kærgade og den grøft der løber på vestsiden af engen ved Åvej.

EF-habitatdirektivet – væsentlighedsvurdering

I henhold til §§ 6, og 10 i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) skal kommunen i forbindelse med administrationen af naturbeskyttelsesloven foretage en vurdering af, om det ansøgte kan:

- påvirke et Natura 2000-område væsentligt,
- beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV eller
- beskadige plante og dyrearter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV.

Natura 2000-områder

Projektområdet ligger udenfor EF-habitatområder og fuglebeskyttelsesområder.

Det ansøgte er beliggende ca. 4,4 km nord for Natura 2000 område nr. 229 Bjerre Skov og Haslund Skov, der består af habitatområde H229 Bjerre Skov og Haslund Skov. Da der ingen fysisk eller hydrologisk sammenhæng er mellem det ansøgte og dette habitatområde, vurderes det, at projektet hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil få negativ effekt på de arter eller naturtyper, som Natura 2000- området er udpeget for at beskytte.

Det ansøgte er beliggende ca. 12 km fra den ydre del af Randers Fjord, som er en del af Natura 2000-område nr. 14 Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, der består af habitatområde H14 og fuglebeskyttelsesområde F2 og F15. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er F15 der er beliggende ca. 15 km fra det ansøgte.

På grund af en afstand til Natura 2000-området vil projektet ikke fysisk kunne påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Da projektet medfører en reduktion i tilførslen af fosfor, N og organisk stof, vil regnvandsbassinet i forbindelse med andre lignende projekter få en positiv virkning på de naturtyper på udpegningsgrundlaget, som er følsomme overfor næringsstofbelastning. På baggrund af ovenstående vurderes det ansøgte hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, at få negativ effekt på de arter eller naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte.

Dyre- eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV

De nærmeste registreringer af bilag IV-arter er listet nedenfor. Data er søgt på Arter, Naturbasen og Danmarks Miljøportal dækkende de sidste 10 år (2014-2024).

Spidssnudet frø er ikke registreret i eller umiddelbart nær (≤ 3 km) projektområdet, men er alene registreret i en afstand af ca. 4 km sydøst herfor. Arten kan dog have en udbredelse, der er større end hvad registreringer på de danske naturdatabaser indikerer, hvorfor en forekomst nærmere projektområdet ikke med sikkerhed kan udelukkes.

Randers Kommunes seneste §3 dispensation for projektet blev hjemvist af Miljø- og Fødevareklagenævnets med henvisning til, at Randers Kommune ikke har foretaget en tilstrækkelig vurdering af, hvorvidt der kan ske beskadigelse eller ødelæggelse af bilag IV-arters yngle- og rasteområder i henhold til habitatbekendtgørelsen. Nævnet mente ikke, at Randers Kommune i tilstrækkelig grad havde vurderet påvirkning af bilag IV-arten spidssnudet frøs yngle- og rasteområder, og udtaler at der på det forliggende grundlag ikke kan udelukkes, at de omhandlede arealer er både vinter- og sommerrasteområder for spidssnudet frø. Klagenævnet udtaler: *Det påhviler derfor myndigheden at foretage tilstrækkelige undersøgelser til belysning af bestandens størrelse og udbredelse, som grundlag for vurderingen af, hvorvidt den økologiske funktionalitet for arten kan opretholdes.*

Forud for denne ansøgning har COWI for Vandmiljø Randers derfor foretaget besigtigelses af projektområdet samt tilstødende arealer den 6. marts 2024. Resultatet af undersøgelser er samlet i et besigtigelsesnotat og habitatvurdering (vedlagt denne afgørelse).

Grundet besigtigelsestidspunktet var formålet med besigtigelsen ikke at kortlægge forekomst af spidssnudet frø i området, men i stedet – under antagelse af, at artens tilstedeværelse i området ikke kan udelukkes – at kortlægge projektområdets egnethed som levested for arten, herunder områdets egnethed som vinterrasteområde samt områdets væsentlighed som fouragerings- og mellemrasteområde (fødesøgningsområde).

Undersøgelsen konkluderer:

Projektområdet vurderes ikke i dag, at udgøre hverken yngle- eller vinterrasteområde for spidssnudet frø, ligesom området ikke vurderes at udgøre et væsentligt

fouragerings- eller mellemrastområde for arten. En negativ påvirkning af områdets økologiske funktionalitet for spidssnudet frø i forbindelse med projektet realisering vurderes således at kunne udelukkes.

Da etablering af et regnvandsbassin i området vil øge antallet af ynglelokaliteter for arten, så vurderes projektet tværtom at kunne øge områdets værdi for spidssnudet frø samt andre padder, der måtte findes i området.

For at undgå uforsætligt drab af padder, der under projektets anlægsperiode kan vandre ind i projektområdet, så bør der – såfremt projektet anlægges i padderens aktive periode - inden opstart af anlægsfasen opsættes paddehegn omkring projektområdet. Evt. arbejde i eller nær grøfter med stillestående eller langsomt flydende vand, bør enten foregå i perioder hvor evt. haletudser er gået på land, eller efter der har været foretaget paddeundersøgelser, der kan dokumentere, at der ikke er æg eller yngel til stede heri.

Odderen forekommer udbredt langs Gudenåen og der foreligger mange registreringer af odder i området fra motorvejsbroen til jernbanebroen. Nærmeste fund er fra fugletårnet ved engsøen i Vorup Enge ca. 475 meter nord for det ansøgte. Odderen yngler og raster i uforstyrrede rørskove og krat ved søer og åer med gode fiskebestande. Den er hovedsageligt følsom overfor forstyrrelser på ynglepladsen. Da projektet er bynært, forventes odderen ikke at yngle i projektområdet, hvorfor der ikke vurderes at ske forstyrrelse af odder. I anlægsfasen, hvor der vil være en del forstyrrelser om dagen vil odderen kunne søge væk. Odderen vil fortsat kunne fouragere og raste i rørskov omkring engsøen, hvor den økologiske funktionalitet vil være opretholdt med meget store fredelige områder, hvor odderen vil kunne raste og yngle uforstyrret. Det ansøgte forventes derfor ikke at påvirke artens yngle- og rasteområde negativt.

Grøn kølleguldsmed er registreret i Vorup Enge ca. 950 m vest for det ansøgte og ved Randers Naturcenter ca. 900 m nord for det ansøgte. Den voksne guldsmed opholder sig hovedsageligt tæt på Gudenåen, hvor den yngler, men den kan dog træffes langs med vådområder og vandløb langt fra hovedvandløbet. Den voksne vil fortsat kunne opholde sig i projektområdet efter regnvandsbassinet er etableret. Larverne er flerårige og lever i vandløbsbunden nedgravet i sand eller grus. Projektet får ingen effekt på vandløbsbunden i selve åen. Det ansøgte forventes derfor ikke at påvirke artens yngle- og rasteområde negativt.

Grøn mosaikguldsmed er registreret ved Jomfruholm mellem åkander og andemad ca. 1700 meter nordvest for det ansøgte. Arten yngler i næringsrige søer og grøfter med gode bestande af vandplanten krebseklo, hvori hele artens nymfestadie tilbringes. Den er dog ikke obligat på krebseklo. Æggene klækker i løbet af foråret, og nymfestadiet tager herefter 2-3 år, hvorefter forvandlingen til voksen sker i løbet af juni-september. De fleste voksne individer er klar til at flyve i løbet af juli, hvor de efter forvandlingen flyver op i nærliggende træer i området. Den største trussel for arten, er begrænsning af værtsplanten krebseklos udbredelse, som er bestemmende for artens ynglesucces (Kjær, et al., 2023). I projektområdet findes en tværgående grøft, der udvides i etape 2. Det er ikke sandsynligt, at arten benytter denne grøft

som yngleplads, da bevoksningen i grøften ikke indeholder egnede planter for arten og desuden er vandkvaliteten ringe og okkerfyldt.

Voksne individer af grøn mosaikgoldsmed er kendt for at findes jagende ved skovområder meget langt fra artens ynglevandhuller eller -grøfter, og anses generelt for at være meget mobile (Kjær, et al., 2023). Det må således antages, at hvis arten forekommer i projektområdet, er der tale om voksne individer, der har rig mulighed for at flytte sig fra området til nærtliggende uforstyrrede områder for at jage, såfremt individerne forstyrres i området. Projektet vurderes derfor ikke at øge risikoen for individdrab af arten. Det vurderes således, at projektet ikke påvirker arten væsentligt, samt at områdets økologiske funktionalitet for arten ikke forringes eller skades som følge af projektets realisering.

Stor vandsalamander er fundet ca. 2 km vest for det ansøgte i et vandhul ved Tebbestrup og ca. 3,5 km nordvest for det ansøgte i et vandhul ved Oust Mølle. Stor vandsalamander lever i rene, solbeskinnede vandhuller uden fisk. Arten er især følsom overfor påvirkning af ynglevandhullet og bl.a. beplantning, natlig støj og belysning indenfor et par hundrede meter fra vandhullet. Stor vandsalamander forventes ikke at være i projektområdet, da vandhuller i umiddelbar nærhed er skyggede af tagrør eller anden bevoksning. Projektet forventes derfor ikke at påvirke artens yngle- og rasteområde negativt, men kan muligvis have en positiv effekt på arten, hvis der over tid opstår egnede forhold for arten i regnvandsbassinet.

Der er registreret fund af følgende flagermus langs Gudenåen ved Vorup og Tebbestrup Enge samt Randers by:

- vandflagermus umiddelbart nord for projektområdet ved engsøen
- damflagermus (Gudenåbroen og Randers by)
- brunflagermus (ved Gudenåbroen og Randers by)
- sydflagermus (Gudenåbroen og Randers by),
- troldflagermus (Gudenåbroen og Randers by),
- dværgflagermus (Gudenåbroen og Randers by),
- pipistrellflagermus (Randers by).

Flagermus yngler og raster især i bygninger og hule træer. Afhængigt af arten skal der desuden være søer, vandløb, skov eller anden naturtype i nærheden. Projektet vurderes ikke, at påvirke habitater for de fundne flagermusarter eller arternes yngle- og rasteområder. Projektet vurderes derfor ikke, at beskadige yngle- eller rasteområder endsige fourageringsmuligheder for flagermus.

Samlet vurdering

Samlet set vurderes projektet dermed ikke, at ville påvirke Natura 200-områder i væsentligt negativt omfang, ligesom projektet heller ikke vurderes at påvirke yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Referencer

Kjær, et al. 2023. Christian Kjær (Red.), Lars Christian Adrados, Mikkel Boel, Lars Briggs, Per Klit Christensen, Niels Damm, John Frisenvænge, Kåre Fog, Rikke Reisner Hansen, Martin Hesselsøe, Rasmus Mohr Mortensen, Peer Ravn, Sabine Stosiek, Morten Strandberg, Ole Roland Therkildsen, Peter Wiberg-Larsen. 2023. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 271 s. - Videnskabelig rapport nr. 520 <https://dce.au.dk/udgivelser/vr/501-599>.